

Huishoudelijke mededelingen

Zet je camera **AAN**
en je geluid **UIT**

Heb je een vraag?
Steek dan **EERST** een
handje op of stel je vraag
in de chat

Accreditatie is aangevraagd
(één punt)

De toets is verplicht

Gebruik de QR-code of
link in de chat aan het
eind van de scholing.

Aspecifieke gewrichtsklachten

Presentatie door: Jalil Makhkash, afdeling Reumatologie ASz

www.asz.nl

Programma KKO

Tijd	Onderwerp	Spreker
17.15 uur	Introductie onderwerp	Voorzitter: Henri Spaan, huisarts Sliedrecht
17.25 uur	Aspecifieke gewrichtsklachten	Jalil Makhkash, reumatoloog Albert Schweitzer ziekenhuis
18:00 uur	Vragen stellen & discussie	allen
18.15 uur	Afsluiting	Henri Spaan, huisarts

Disclosure belangen

Henri Spaan, huisarts Sliedrecht

Kort Klinisch Onderwijs (KKO), Albert Schweitzer ziekenhuis,
12 januari 2026

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Geen
• Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk ...	Geen Geen Geen Geen

Disclosure belangen

Jalil Makhkash, reumatoloog

Kort Klinisch Onderwijs (KKO), Albert Schweitzer ziekenhuis,
12 januari 2026

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Geen
• Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk ...	Geen Geen Geen Geen

Voorstellen vakgroep Reumatologie

Reumatologen

**C. (Chiara) van
Casteren-Messidoro**
Reumatoloog
[Bekijk profiel](#) >

**F.E. (Fleur) van de
Geijn**
Reumatoloog
[Bekijk profiel](#) >

M. (Mike) de Jager
Reumatoloog

J. (Jalil) Makhkash
Reumatoloog
[Bekijk profiel](#) >

I. (Ilja) Tchetverikov
Reumatoloog
[Bekijk profiel](#) >

**W.F.G. (Wessel) van
Meersbergen**
Physician assistant in opleiding

Waarom specifieke gewrichtsklachten?

- Veelvoorkomende reden voor verwijzing
- Onzekerheid over wel of geen ontsteking
- Risico op overdiagnostiek en onnodig lab
- Grote impact op patiënt én zorgsysteem

Doel: handvatten geven voor herkenning, diagnostiek en verwijzen.

Opbouw van deze KKO

- Hoe triëren en prioriteren wij op de poli Reumatologie?
- **Specifieke gewrichtsklachten herkennen**
  - inflammatoir vs niet-inflammatoir
  - diagnoses die niet gemist mogen worden
- **Patroonherkenning: wat maakt een verwijzing urgent?**
- **Wat doet de reumatoloog anders?**
- **Aspecifieke gewrichtsklachten en fibromyalgie**
- **Zinnige zorg: wat doe je zelf en wanneer verwijs je?**

Hoe triëren en prioriteren we verwijzingen

albert
schweitzer

- **We triëren alle verwijzingen.** Maar we prioriteren ivm lange wachttijden.
- Wat ons helpt in de verwijzingen:
- **Objectieve zwelling:** Mono-/ oligo-/ poly
- **Patroon:** Inflammatoir/ non-inflammatoir/ symmetrie
- **Beloop:** Acut/ Subacut/ chronisch/ progressief
- **Risico / urgentie:** infectieus / disfunctioneren/ AT?
- **Wat minder helpt:** alleen lab, zonder context.

👉 *Goede patroonbeschrijving = snellere zorg voor wie het nodig heeft.*

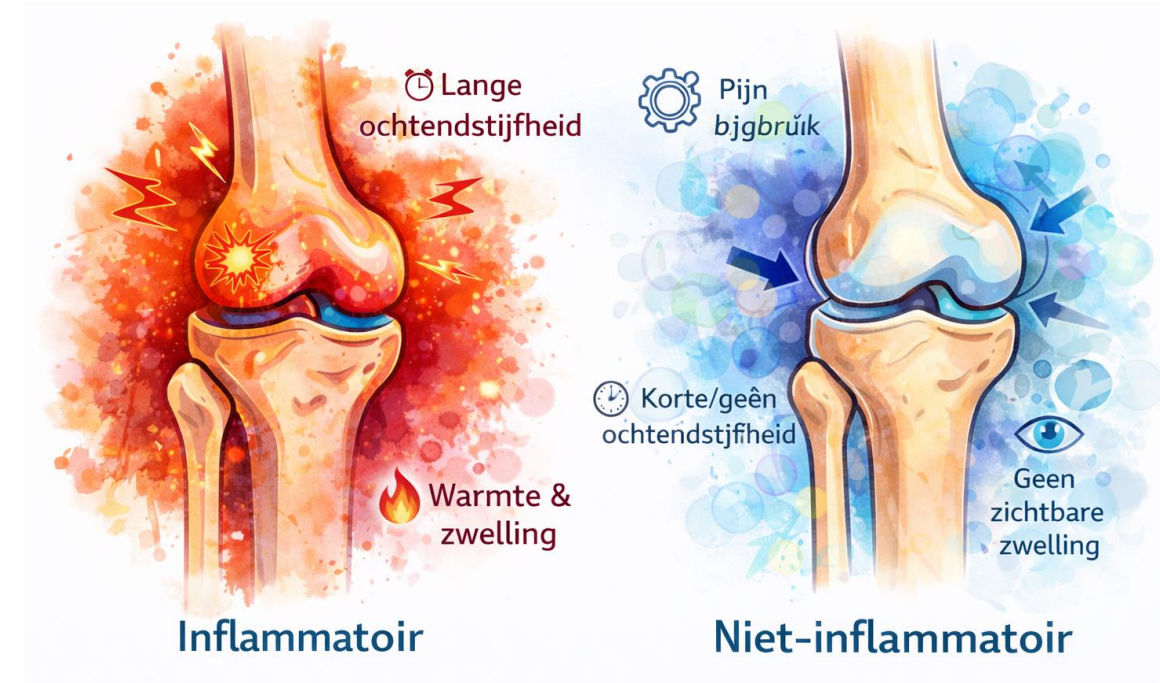
Specifieke vs aspecifieke gewrichtsklachten

- **Eerst de basis**
- *Specifiek*: objectieve afwijkingen, herkenbaar patroon
- *Aspecifiek*: pijn zonder aantoonbare ontsteking of schade

👉 *Eerst begrijpen wat specifiek is, voordat we aspecifiek kunnen duiden.*

Inflammatoir vs niet-inflammatoir

- Kernonderscheid
- Inflammatoir:
  - Ochtendstijfheid > 30–60 min
  - Zwelling, warmte
- Niet-inflammatoir:
  - Pijn bij belasting
  - Nauwelijks ochtendstijfheid
  - Geen objectieve zwelling

3) Is het **inflammatoir** of niet-inflammatoir?

Inflammatoir

- Infecties
- Kristalgeïnduceerd (jicht, CPPD)
- Immuungemedieerd (bv. RA, SpA)
- Idiopathisch

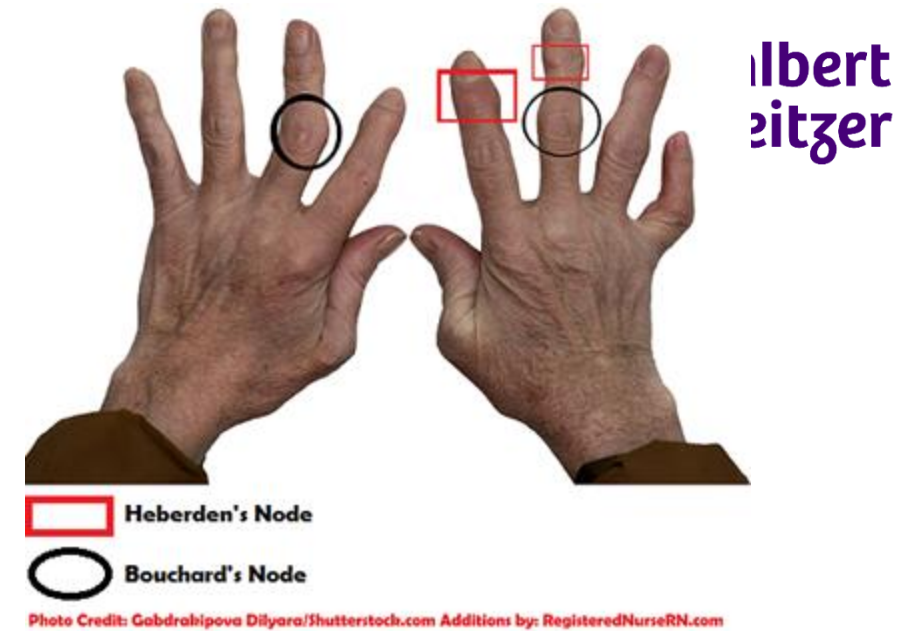
Niet-inflammatoir

- Trauma / overbelasting
(bv. rotator-cuff letsel)
- Artrose
- Fibromyalgie
- Neoplasma

Is het ontsteking of schade?

Klinisch onderscheid

<u>Kenmerk</u>	<u>Artritis</u>	<u>Artrose</u>
Ochtendstijfheid	+++	+
Stijfheid bij rust	+++	+
Warmte	+	—
Zwelling / effusie	+++	+/-
Pijn bij eindstand	+	—
Crepitaties	—	++
Deformiteit	—	+/-

Figure 7 Symmetrical swelling of the proximal interphalangeal joints and the metacarpophalangeal joints, typical of rheumatoid arthritis.

Waar komt de pijn vandaan?

albert
schweitzer

Denk in 3 stappen

1. Pijn erger bij bewegen?
2. Selectief of in alle richtingen?
3. Neurogeen karakter?

Diagnoses die niet gemist mogen worden

The Big Five

Altijd alert op

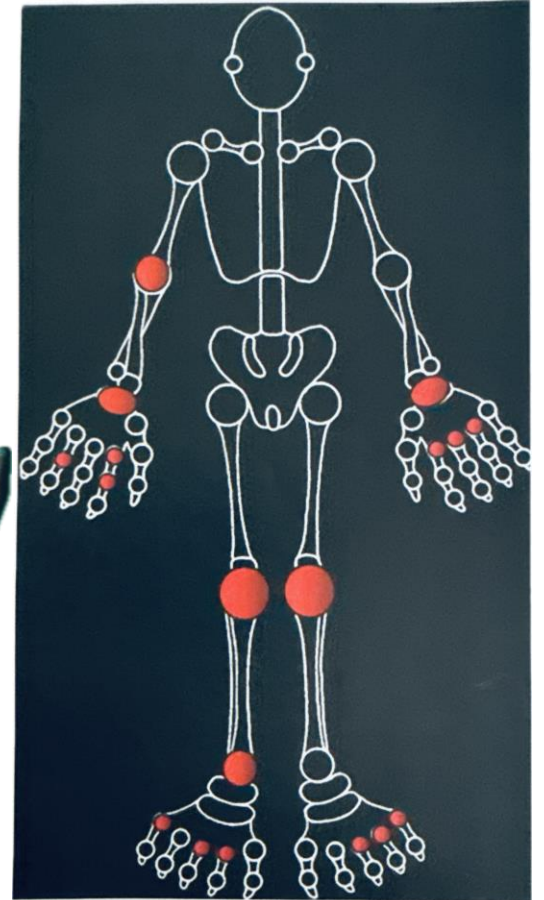
- Reumatoïde artritis
- Axiale/perifere spondyloartritis
- PMR / AT (GCA)
- Infectieuze artritis
- Kristalartropathie

👉 *Dit zijn de “must-not-misses”.*

Reumatoïde artritis: klinische herkenning

albert
schweitzer

- **Wanneer moet de alarmbel afgaan?**
- Symmetrische zwelling polsen, MCP/MTP/PIP
- Ochtendstijfheid > 1 uur
- Meerdere gewrichten
- Progressief beloop

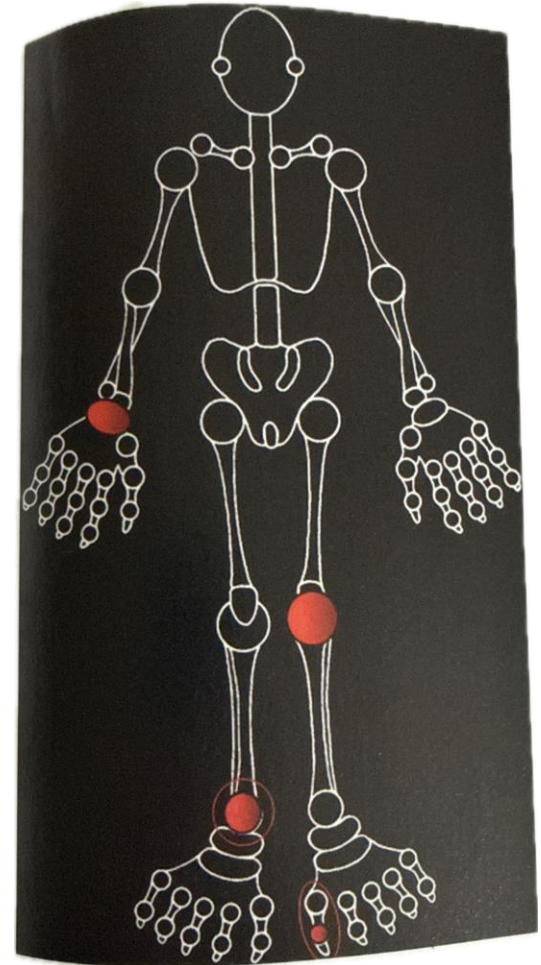

👉 *Lab kan helpen, maar vervangt de kliniek niet.*

Spondyloarthritis / PsA

- Denk hieraan bij
  - Asymmetrische artritis
  - Dactylitis (“worstvinger”)
  - Psoriasis/ nagelafwijkingen
  - Enthesitis

👉 *Asymmetrie ≠ artrose.*

- PMR

- Leeftijd > 50 jaar
- Schouder- en heupgordelpijn (aankleden/ opstaan)
- Langdurige ochtendstijfheid
- Snelle respons op prednison
- CRP (en BSE) meestal verhoogd (CRP is specifiek!)

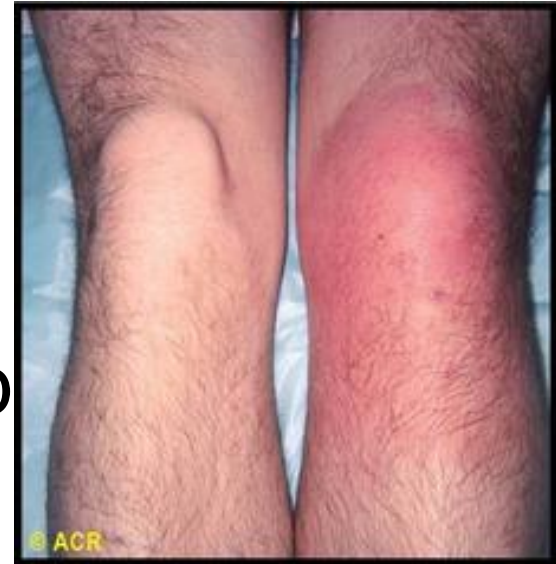
- GCA/ AT

- Denk altijd aan GCA bij hoofdpijn / visusklachten
- **Altijd bellen bij verdenking op arteriitis temporalis/ GCA!**

Infectieuze artritis

albert
schweitzer

- Acute snel progressieve monoartritis
- Koorts kan ontbreken!
- Vaker bij ouderen, diabetes, prothesen, immunosuppressie, recente infectie of ingreep
- CRP niet altijd verhoogd
- Spoedverwijzing bij verdenking op!

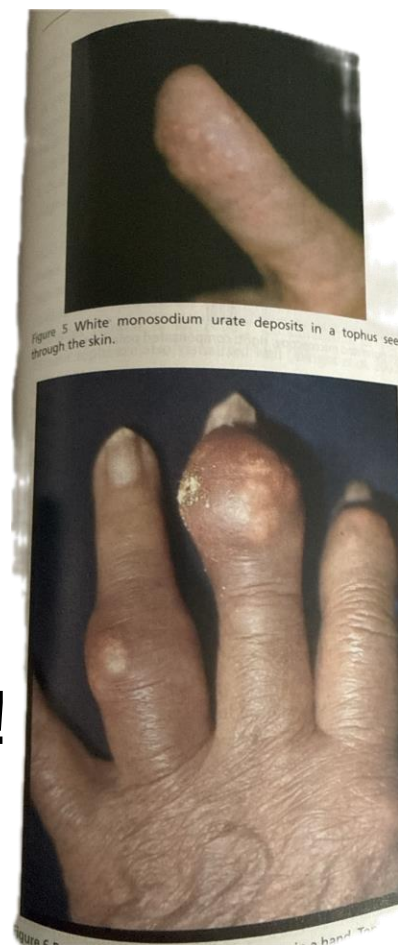
👉 *Septische artritis grote gewrichten (knie, elleboog etc.) is voor de orthopedie!*

Kristalartropathie (Jicht)

Vaak klinisch herkenbaar

- Acute mono- of oligoartritis
- Rood, warm, pijnlijk
- Tophi: zichtbaar of palpabel

Behandel volgens de NHG richtlijnen!

Kenmerk	Score
Mannelijk geslacht	+2
Eerdere vergelijkbare monoartritis	+2
Acuut begin (≤ 24 uur)	+0,5
Rood, pijnlijk gewricht	+1
MTP-1 gewricht aangedaan	+2,5
Cardiovasculaire voorgeschiedenis*	+1,5
Serum urinezuur $> 0,35$ mmol/l	+3,5

☞ *Wees niet bang voor Colchicine, het kan vaak veilig gegeven worden!*

Interpretatie

- **Score ≥ 8** → jicht **zeer waarschijnlijk** ($> 85\%$)
- **Score ≤ 4** → jicht **onwaarschijnlijk** ($< 5\%$)
- **Score 4–8** → onzeker → overweeg punctie / verwijzing

Wat prik je wel en niet in de eerste lijn?

- **Wel:**

- CRP bij verdenking ontsteking (BSE is minder specifiek)
- Urinezuur (let op: vaak vals verlaagd bij acute jichtaanval)

- **Ontraden:**

- Reumafactoren (anti CCP en IgM RF) en ANA als screening
- HLA-B27

👉 *Lab is vaak aanvullend, niet leidend.*

Waarom prikken van reumafactoren ontraden?

albert
schweitzer

Omdat het vaker schaadt dan helpt.

- **Lage voorafkans in de eerste lijn**
  - Bij aspecifieke gewrichtsklachten is de **a-priorikans** nog lager
- **Reumafactor (RF) is onvoldoende specifiek**
  - RF positief bij: gezonde ouderen, chronische infecties, andere auto-immuunziekten.
  - Leidt tot: onnodige ongerustheid, onterechte verwijzingen, medicalisering

👉 *RA is geen serologische diagnose.*

Medicatie vóór verwijzing: wat helpt, wat liever niet

- **COX-2-remmer**
- Prima als: **tijdelijke symptomatische behandeling**
- **Ter overbrugging tot beoordeling**
- Maskeert kliniek doorgaans niet wezenlijk
- **Prednisolon**
- **Niet routinematig starten**
- Maskeert ontsteking en bemoeilijkt diagnostiek
- Alleen starten **na overleg met reumatologie**

👉 *Twijfel? Overleg liever één keer te veel dan te weinig.*

Wat doet de reumatoloog anders?

- **Reumatologische benadering**
- Objectiveren van ontsteking
- Patroonherkenning
- Inzetten diagnostische tools

Onderscheid:

- RA / andere inflammatoire artritis / ongedifferentieerde artritis
- Tijd en follow-up als diagnostisch instrument

Wat blijft er over?

- Het merendeel van de patiënten met gewrichtsklachten:
- heeft **geen objectieve ontsteking**
- geen structurele schade
- geen progressieve reumatische aandoening

👉 Toch hebben zij **vaak veel pijn en beperkingen.**

Introductie specifieke gewrichtsklachten

albert
schweitzer

- Pijn zonder aantoonbare ontsteking of schade
- Vaak chronisch
- Grote impact op dagelijks functioneren
- Belangrijke oorzaak van herhaalde verwijzingen
- **Dit vormt de kern van fibromyalgie/ chronische pijnsyndromen.**

 “En juist deze groep vraagt om een andere manier van denken en behandelen.”

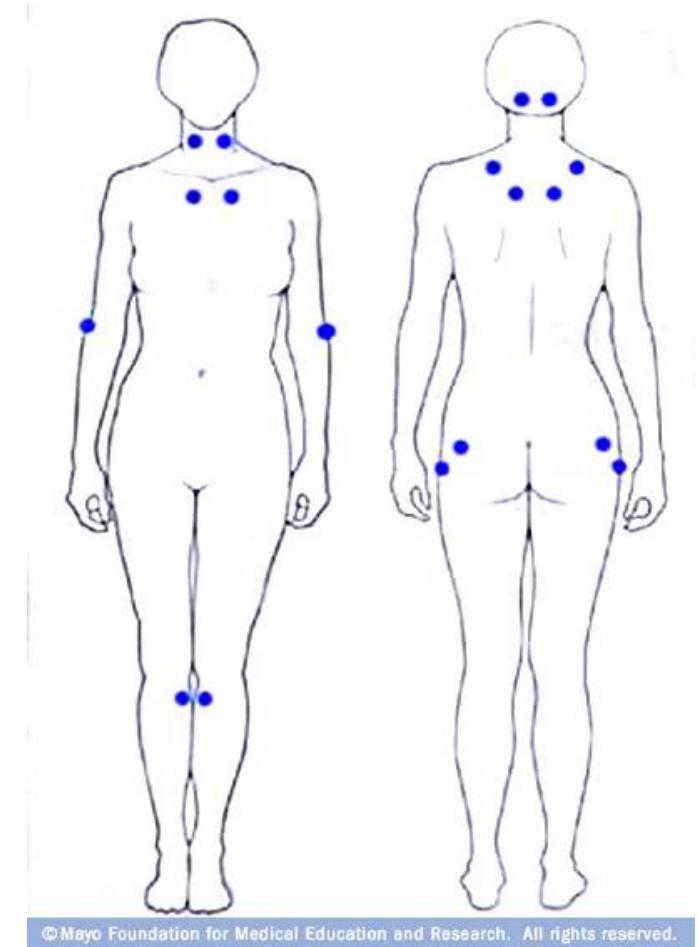
Fibromyalgie: herkennen en diagnosticeren albert schweitzer

- Fibromyalgie

- Chronische, wijdverspreide pijn (> 3 maanden)
- Spieren, aanhechtingen én gewrichten
- Ernstige vermoeidheid, onverfrissende slaap
- Cognitieve klachten ("brain fog")
- Geen inflammatoire kenmerken

- Onderzoek

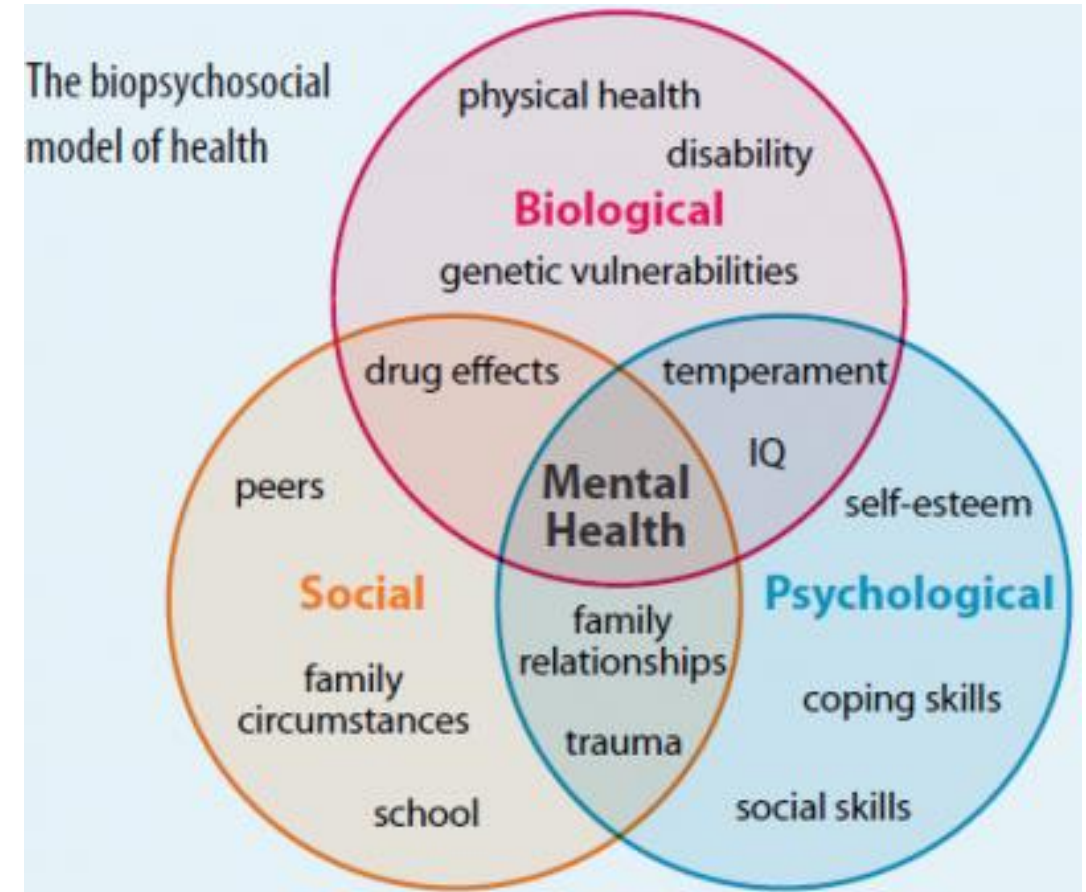
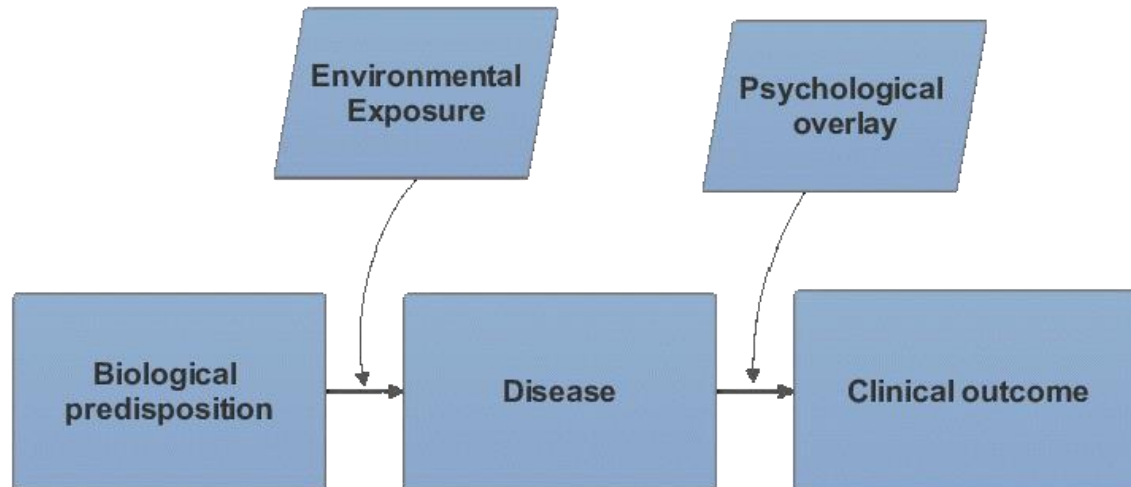
- Geen artritis
- Wel drukpijn (tenderpoints) / spierspanning
- CRP/BSE niet verhoogd

👉 “Fibromyalgie is geen diagnose omdat we niets vinden, maar omdat het klachtenpatroon zó typisch is.”

Twee manieren van denken over ziekte

albert
schweitzer

Biomedisch model	Biopsychosociaal model (WHO)
Ziekte = structurele afwijking	Ziekte = interactie tussen:
Klacht → oorzaak → behandeling	Biologisch: centrale sensitisatie, verstoorde pijnmodulatie, slaapstoornissen
Diagnostiek gericht op: Ontsteking, schade, labafwijkingen, beeldvorming	Psychologisch: Persoonlijkheidsfactoren, stress, coping verwachtingen
Werkt uitstekend bij: RA, PsA, SpA, Jicht etc.	Sociaal: belasting, rolveranderingen, context
Krachtig model, maar werkt alleen als we iets kunnen aantonen.	Geen van deze factoren is op zichzelf voldoende — samen bepalen ze de klachten.

Waarom fibromyalgie een ander denkkader vraagt

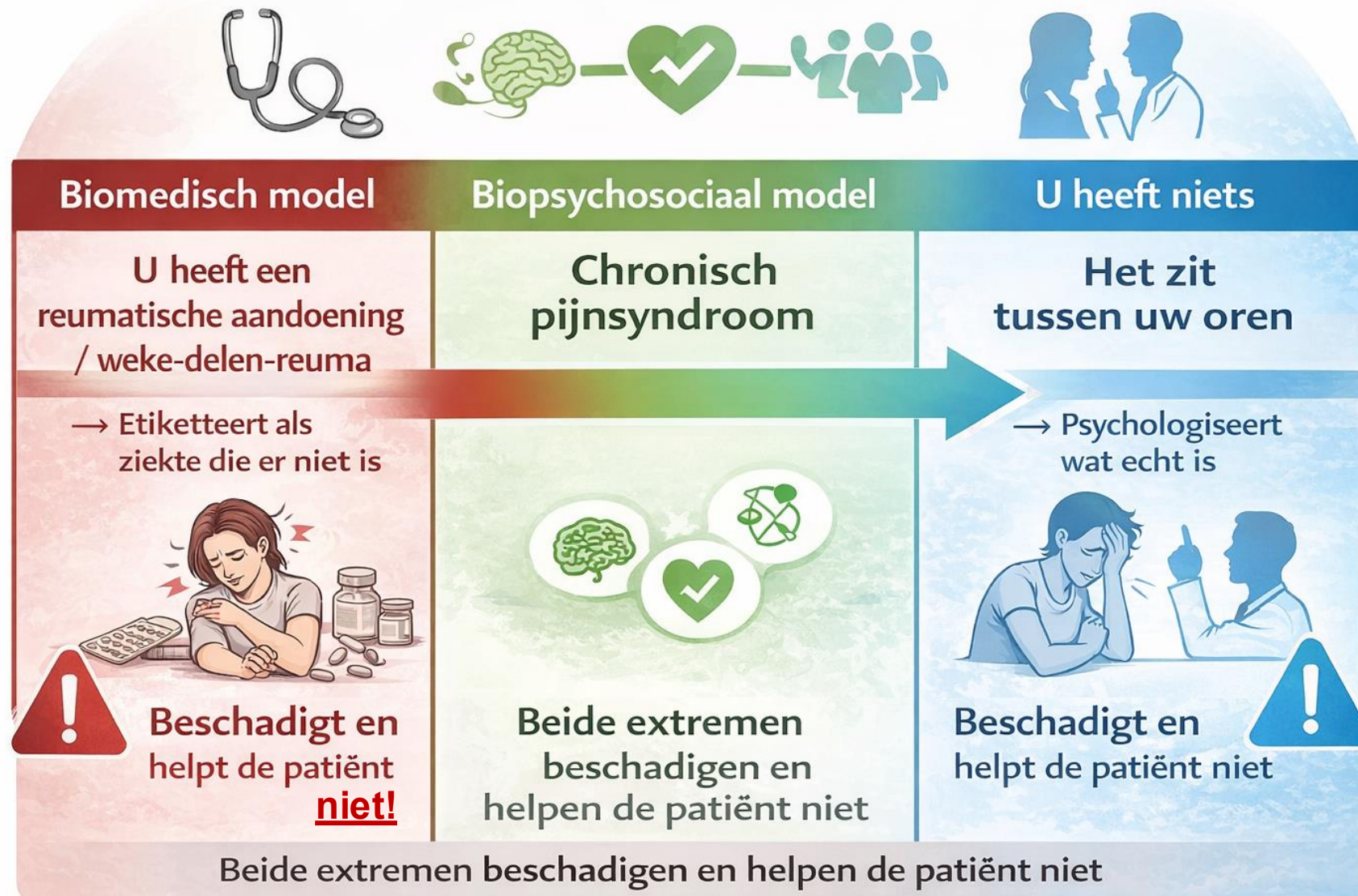
albert
schweitzer

- Er is **geen ontsteking of structurele schade**
- Het biomedische model kan dit **niet volledig verklaren**
- Verder zoeken versterkt onzekerheid en klachten
- Geen ontsteking, geen schade → geen verklaring
- Medicalisering versterkt het probleem
- Frustratie en teleurstelling bij uitblijven van 'bevindingen' en 'geen behandeling'.

👉 ***“Als we fibromyalgie blijven benaderen alsof het RA is, blijven we zoeken naar iets wat er niet is.”***

Waarom juiste denkkader en terminologie belangrijk is

albert
schweitzer

Fibromyalgie — biopsychosociaal en multidimensionaal

- Fibromyalgie wordt gekenmerkt door:
- Geen weefselschade of ontsteking
- Verstoorde pijnverwerking (centrale sensitisatie)
- Multisysteemklachten
  - Diffuse musculoskeletale pijn, vermoeidheid, niet-verkwikkende slaap, cognitieve klachten, prikkelbare darm, hoofdpijn, autonome klachten.

Vervolg: Fibromyalgie: biopsychosociaal

- **Sterke interactie met psychologische en sociale factoren**
  - Stress, trauma, ziekte-opvattingen, copingstijl, vermijdingsgedrag
  - Context: werk, relaties, medische ervaringen
- **Dynamisch en fluctuerend beloop**
  - Klachten variëren in tijd en intensiteit
  - Verergering bij stress, overbelasting, slecht slapen
  - Zonder progressieve weefselschade

Biopsychosociale benadering van fibromyalgie

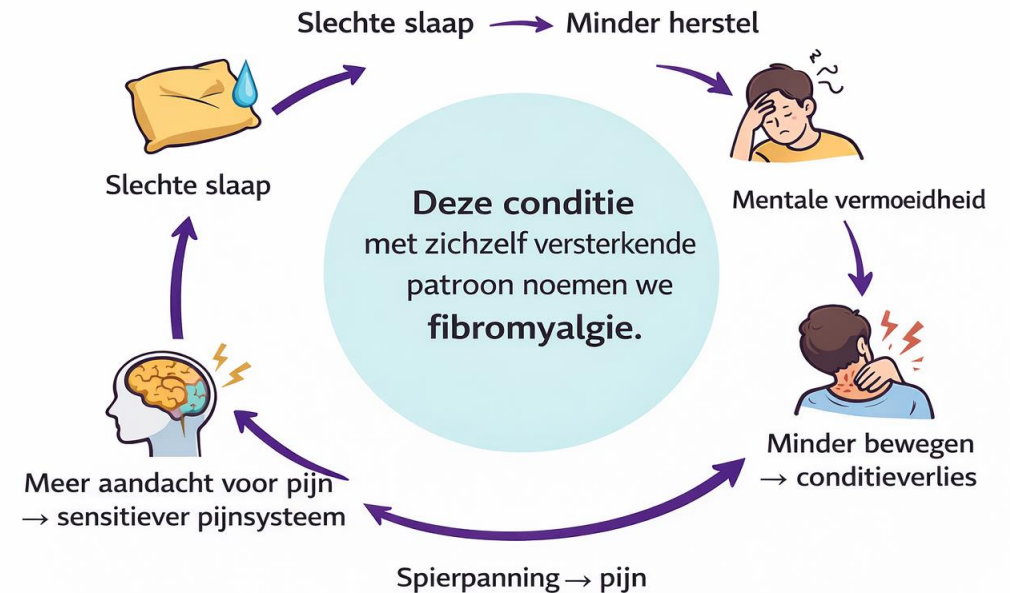
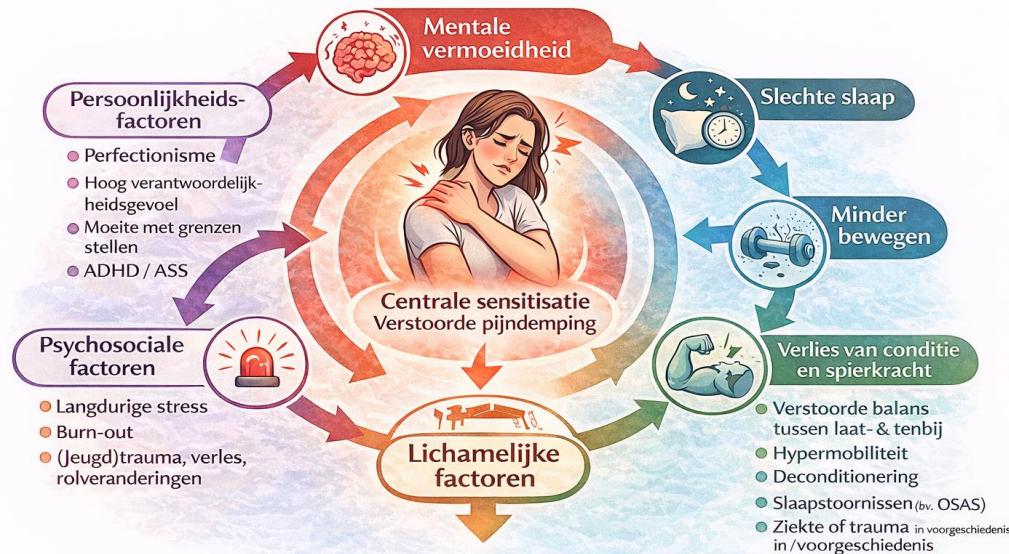
- Klachten worden **erkend als reëel**
- Geen focus op 'iets missen', maar op **begrijpen wat klachten onderhoudt**
- Pijn wordt verklaard als: verstoorde pijnverwerking, centrale sensitatie, multifactoriële ontregeling.
- **Gevolgen:**
  - Afname van angst en hypervigilantie
  - Minder medicalisering en herhaald onderzoek
  - Realistische verwachtingen over behandeling
  - Focus op **functioneren** i.p.v. genezen
- **Patiëntperspectief:**
  - *“Mijn pijn is echt, maar ik begrijp nu beter waar het vandaan komt”*

 Interne locus of control (meer regie).

Hoe leg ik fibromyalgie uit aan mijn patiënten?

albert
schweitzer

Fibromyalgie als viciëuze cirkel

Ten eerste: veiligheid en erkenning

- Na het stellen van een positieve diagnose en het uitsluiten van inflammatie of schade:
- **1. Begrijp de patiënt**
  - Kennis en ideeën over fibromyalgie
  - Verwachtingen en hulpvraag
  - Begripsvermogen
- **2. Laat de patiënt zich begrepen voelen**
  - Serieus genomen en gehoord
  - Gedegen onderzocht

 Pas als de patiënt zich gehoord voelt, ontstaat ruimte voor herinterpretatie.

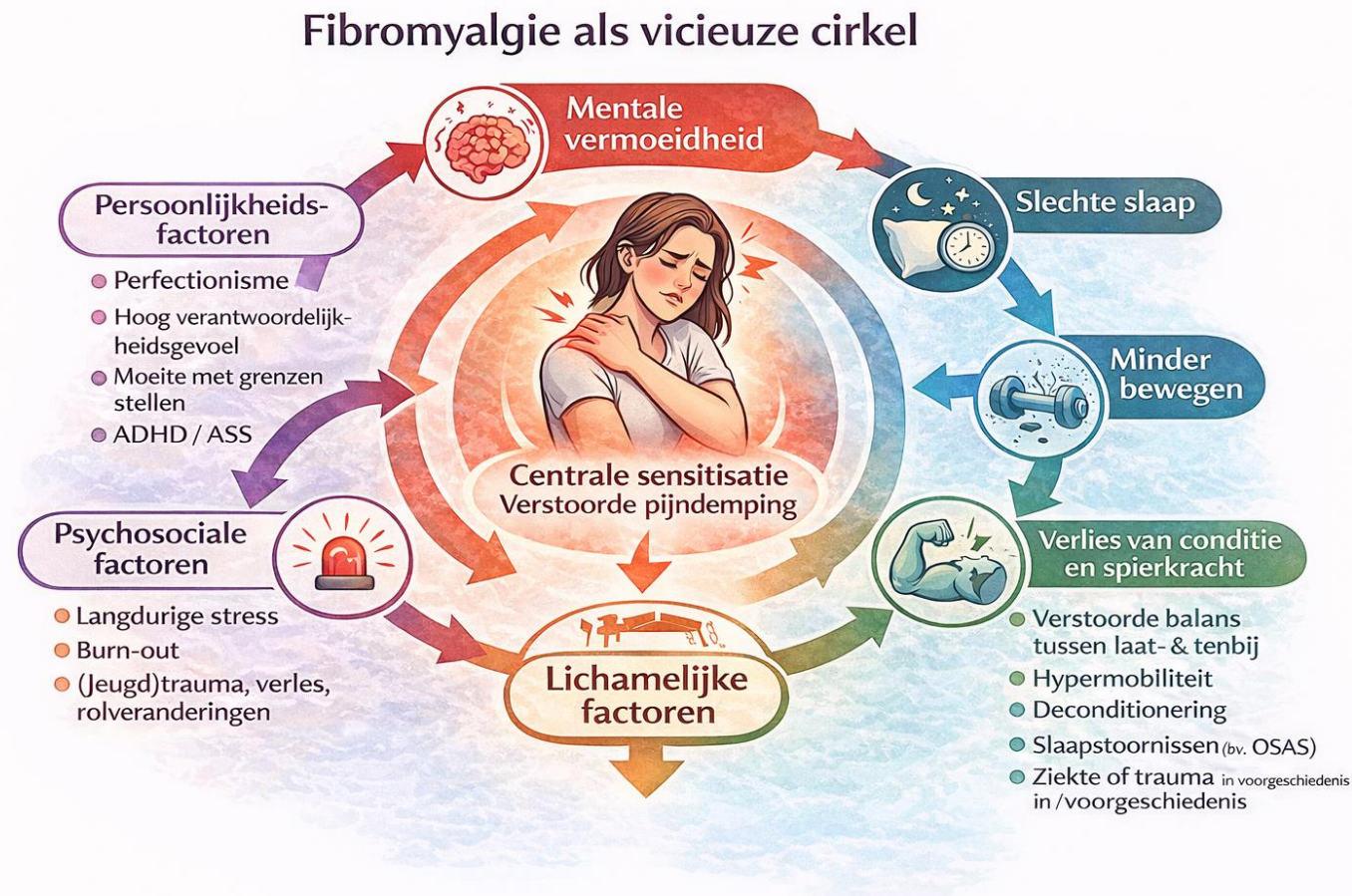
Ten tweede: uitleg met juiste terminologie!

albert
schweitzer

- **Wat fibromyalgie niet is**
- Geen 'klassieke reumatische aandoening' (zoals RA)
(soms ezelsbruggetje: een aandoening kan men aantonen)
- Geen vage termen zoals 'weke-delen-reuma'
- Ook niet: 'het zit tussen de oren'

- **Wat fibromyalgie wél is**
- Chronisch pijnsyndroom met een **herkenbaar klachtenpatroon**
- Een conditie/ toestand/ ontregeling door samenkomst van factoren (bio-psycho-sociaal)

Ten derde: Factoren en symptomen verbinden ^{albert schweitzer}

- *Waar kennis geneeskunde wordt: van verklaren naar doen begrijpen.*

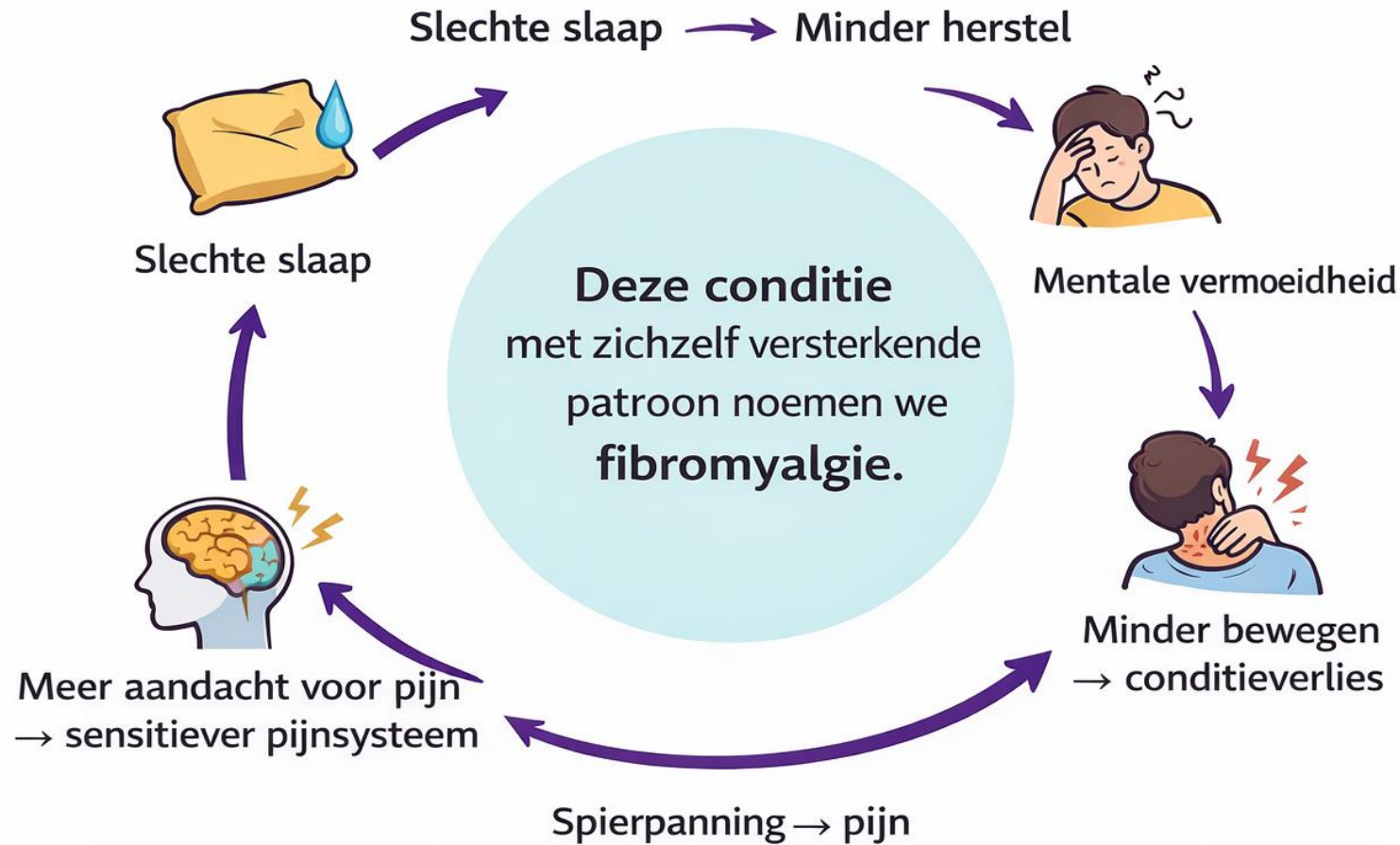

Fibromyalgie: de vicieuze cirkel (in het kort)

albert
schweitzer

- **Ontstaat door een samenspel van drie domeinen**
- **1. Kwetsbaarheid (aanleg)**
  - Perfectionisme, hooggevoeligheid, hoge verantwoordelijkheidsgevoel
  - ADHD / ASS (prikkelverwerking)
- **2. Psychosociale belasting**
  - Langdurige stress, burn-out, depressie
  - (Jeugd)trauma, verlies, rolveranderingen
- **3. Lichamelijke factoren**
  - Disbalans belasting–belastbaarheid (deconditionering)
  - Hypermobiliteit
  - Verstoorde slaap (bv. OSAS)
  - Ziekte of trauma in voorgeschiedenis

Vervolg (versimpeld)

Waar richt de behandeling zich op?

- Juiste begrip en geruststelling (begin van therapie)
- Verbeteren van functioneren, middels aandacht voor:
- Onderhoudende persoonlijkheidsfactoren en psychosociale factoren
- Herstel van balans tussen belasting en belastbaarheid
- Normaliseren van slaap en dag-nachtritme
- Doorbreken van de vicieuze cirkel

👉 Sleutelwoord is niet 'genezing', maar 'regie'.

Waar hoort de behandeling thuis?

albert
schweitzer

- Diagnostische fase

- Reumatoloog / reumaverpleegkundige, middels
- Stellen van diagnose
- Uitsluiten inflammatoire aandoeningen
- Heldere uitleg en handvatten

- Vervolgzorg

- In de eerste lijn met de huisarts als vaste regisseur
- Met ondersteuning van:
  - Beweging / (psychosociale) fysiotherapie
  - POH-GGZ / psycholoog
- Op indicatie: multidisciplinair revalidatiecentrum

 Zorg op de juiste plek vergroot regie.

Wat kan de huisarts morgen anders doen?

albert
schweitzer

- **Stel een positieve diagnose**
- (op basis van patroon)
- **Gebruik het juiste denkkader en terminologie**
- (“chronisch pijnsyndroom”)
- **Geef uitleg vóór behandeling**
- (juiste begrip = start van behandeling)
- **Richt je op functioneren, niet op pijnscore**
- (slaap, bewegen, dagstructuur)
- **Neem regie, maar leg eigenaarschap bij de patiënt**

Nieuws & ontwikkelingen vanuit de vakgroep

- Mike de Jager is per dit jaar officieel met pensioen
- Jalil Makhkash is in 2023 gestart en inmiddels toegetreden tot de maatschap
- We hebben een PA in opleiding (Wessel Meersbergen)
- We werken toe naar toekomstbestendige zorg, met zoveel mogelijk **juiste zorg op de juiste plek**

Take home message

- Denk eerst: **inflammatoir of niet**
- Fibromyalgie vraagt om een andere denkkader.
- Complex $\neq$ onverklaarbaar
- Behandeling = **regie en functioneren**
- Juiste zorg op de juiste plek vergroot regie
- Herhaald verwijzen zonder nieuw perspectief kan medicaliseren